

KÄNSELSPRÖTET

Nr 2 ♦ 2013

Känselsprötets redaktion och Föreningen
Finland rf:s redaktionsråd önskar alla
läsare en riktig skön sommar!

Föreningen Finlands Dövblinda rf

Hurdant är det Finland där de
dövblinda vill leva?

Dövblindarbete i
Etiopien

Innehåll

Ledaren: Drömmen som har varit sann i trettio år redan.....	3
Hurdant är det Finland där de döblinda vill leva?.....	4
Ingas hälsning.....	6
Hälsningar från vårmötet.....	7
Dövblindarbete i Etiopien.....	9
Audionomen behöver många färdigheter i sitt yrke.....	12
Maija-Liisa Lahti lämnar med vemod den sociala rekreativverksamheten i Björneborg.....	14

Omslaget visar en trana av rotting och dess skapare, konstnären Rau-
li Jalo. Tranan fick ett sommarhem på Aktivitetscentrets innergård, där
man kan gå och känna på den. Handledaren på Toimintapäivät, Milla
Päiväniemi, har behandlat tranan med skyddsmedel, så att den ska kla-
ra sommarregnen. Bild: Pentti Pietiläinen

Känselsprötet nr. 3 utkommer vecka 38 och nr. 4 vecka 51.

KÄNSELSPRÖTET ISSN 1797-8777

Utgivare

Föreningen Finlands
Dövblinda rf.

Layout

Tuija Wetterstrand

Redaktören

Chefredaktör
Tuija Wetterstrand,
tel. 040 753 2026,
e-post:
tiedotus@kuurosokeat.fi

Redaktionsråd

Esko Jäntti (ordförande),
Aarne Pirkola, Ari Suutari,
Jaakko Evonen (sekr) och
Tuija Wetterstrand.

Tidningen utkommer

4 gånger om året med
storskrift.

Översättning från finska

Maria Punnonen / Mingela,
Pekkolantie 26,
59210 Melkonie, fi,
tel. 040 5831080.

Abonemang och adressändring

Föreningen Finlands Dövblinda
rf, PB 40, 00030 Iiris
Tel. 040 778 0299, e-post:
kuurosokeat@kuurosokeat.fi.

Redaktionen förbehåller sig
rätten att använda tidningens
artiklar också på föreningens
webbsidor.

Internet

<http://www.kuurosokeat.fi>

Drömmen som har varit sann i trettio år redan

I slutet av 1970-talet hade de dö-
vblinda en vision: "Vi behöver ett
eget servicehus". Även om viljan
var stark, fanns det inga pengar
att bygga för. De dövblinda utgjor-
de en liten, och på den tiden ock-
så ganska osynlig, grupp. Det var
svårt att få uppmärksamhet i sam-
hället, eller statsstöd för några pro-
jekt. Det skulle emellertid visa sig
att med stark tro och hårt arbete
kan stora tankar förverkligas.

Efter många möten och diskussio-
ner hittade man starka krafter som
stodde projektet: republikens presi-
dent Urho Kekkonen, Tammerfors
stad, Lionsorganisationens krets i
Birkaland och Penningautomatför-
eningen samt många andra. Sä-
vallahja (En gåva i toner) i radion
spelade i långa tider till förmån för
de dövblinda. Tack vare det ovan-
nämnda stödet kunde byggandet
av servicehuset för dövblinda på-
börjas i Tammerfors i mars 1983.

Under årens lopp har boendeservi-
cen och rehabiliteringen utvecklats
utgående från existerande behov,
samtidigt som man strävat efter att

påverka lagstiftningen. Servicen
för vuxna dövblinda finansieras av
kommunerna, FPA, Penningauto-
matföreningen RAY och hälsovår-
den. Föreningen har också varit
med och förbättrat tjänsterna för
sina kunder och deltagit i att sprida
information om dövblindhet genom
många, närmast RAY-finansierade,
projekt. Även samhället stöder idag
de dövblindas vardag på många
sätt: det finns tolkningstjänster,
utvidgade professionella nätverk,
många rehabiliteringstjänster samt
hjälpmedel som kontinuerligt ut-
vecklas.

Föreningen Finlands Dövblinda rf:s
rehabiliterings- och boendeenhet
firar sina 30 år i år. Det känns bra
att begrunda allt som har hänt. Ett
varmt tack till alla som i olika roller
har stött vår verksamhet och delta-
git i den, såväl kunder som perso-
nal. I augusti firar vi!

Varma hälsningar,
Risto Hoikkanen

Föreståndare för rehabiliterings-
och boendeenheten, Föreningen
Finlands Dövblinda rf ♦

Hurdant är det Finland där de dövblinda vill leva?

Text: Milla Päiväniemi

På våren kom ett e-postmeddelande från SHM till min arbetsdator. Där stod det att social- och hälsovårdsminister Paula Risikko hade tillsatt en arbetsgrupp för att fundera på framtidens samhälle. Arbetsgruppen samlar in idéer, tankar och förhoppningar bl.a. om hurdana tjänster samhället även i fortsättningen ska stå för och vilka tjänster som finländarna skulle vara beredda att själva betala för. Jag beslöt att dessa var frågor måste ställas direkt till de dövblinda och bokade därför mötesrummet på Aktivitetscentret.

Tisdagen den sjunde maj var mötesrummet genast på morgonen fullt av folk. Vi var elva dövblinda, personliga tolkar och centraltolkar samt ett par medarbetare. Diskussionen leddes av distriktssekreterare Marjatta Puromäki. Representerant för den aktuella arbetsgruppen – Finland för alla åldrar – var direktör Matti Apunen från Näringslivets Delegation EVA.

Som dövblinda har för vana, gick vi först igenom vem som var närvarande. På så sätt fick alla en uppfattning om vilka som fanns på plats. Därefter blev det Apunens tur, och han började med att beskriva sig själv som en 52-årig man med helt vanligt finskt utseende. Han berättade att arbetsgruppen för Finland för alla åldrar har jobbat under våren och att deras rapport publiceras i juni. Arbetsgruppen har som mål att avge ett servicelöfte till medborgarna. Han ville speciellt veta vilka svårigheter som hindrar människor från att leva ett fullvärdigt liv, hur en fysisk eller psykisk funktionsnedsättning, åldrande eller ungdom kan utgöra hinder för att delta i samhällslivet. Vilka konkreta hinder stöter vi på? Arbetsgruppen funderade också på hur man ska finansiera de servicelöften som man vill avge.

Förutsättningar för de dövblindas liv, delaktighet och jämlikhet är effektiva och tillräckliga tolktjänster, färdtjänster, många slags hjälpmedel samt rehabilitering. Vi sam-

Matti Apunen blev så gripen av sitt besök att han skrev en kolumn i Helsingin Sanomat som kraftigt försvarade de dövblindas rättigheter. Idag är Matti Apunen direktör för Näringslivets Delegation, men han har en lång journalistisk karriär bakom sig, senast som ansvarig chefredaktör för Aamulehti.

talade också om boendeservice, arbetsliv, personliga assistenter, fysioterapi, och om sådana små men viktiga detaljer som vibrationsväckarklockor. Stöd till organisationsarbetet och ett mera utbrett utnyttjande i samhället av det kunnande som olika organisationer besitter är också viktigt. Våra fritidsintressen är nästan lika mångahanda som i samhället i övrigt, men deltagandet i fritidsaktiviteter utan t.ex. tolktjänster är för många en stor utmaning, eller till och med helt omöjligt. Teckenspråkets ställning och betydelse kom fram, förutom i diskussionen, även rent konkret i Aktivitetscentrets mötesrum. Matti Apunen fick på en gång en omfattande introduktion till vår mångsidiga kommunikation: på plats fanns det personer som använde teckenspråk i ett fritt fält, personer med

Šakkimestari Hyötylän erilainen maailma

Kolumni

Matti Apunen matti.apunen@eva.fi
Kirjoittaja on Elinkeinoelämän
valtuuskunnan johtaja.

T T aastoin tamperelaisen Kari
Hyötylän šakkiottelun.

Kari Hyötylän elämän tärkeimpiä laitteita on kännykkä. Puhelin välittää hänelle uutisia ja urheilutuloksia. Kännykällä hän voi lähettää šakkireissulta vaimolleen Hilkalle viestin, että juna on myöhässä. Kännykkä on langattomassa yhteydessä Brailino-nimiseen laitteeseen, joka muuttaa tekstiviestin pisterakenteeksi. Kari Hyötylä käyttää paksun kirjan kokoista Brailino-hämmästyttävään ketterästi sormet juoksevat brailinäppäimillä kuin taitavalla pianistilla. Seuraa puhelimen näytöltä, kun hän lukee kännykän valikoissa. "Helppo homma", hän viittoo hymyilee. "Ei tämän opettelu mennyt kuin kolme vuotta." Kun sokeana hänen oli aloitettava c

taktiit teckenspråk som modersmål och finskspråkiga personer som använde sig av hörslingor och på vars ryggar tolkarna tecknade snabbesked. Jag undrade i mitt stilla sinne hur många personer inom de organ som fattar beslut som gäller även oss någonsin har träffat en så livligt diskuterande grupp!

Kari Hyötylä gav ett bra exempel på dyra hjälpmedel, då han demonstrerade för Matti hur han med hjälp av Brailino kan kolla klockslag och aktuella nyheter i sin mobiltelefon – rutinaktiviteter för de flesta, men de dövblinda behöver dyra hjälpmedel. Till sist gav Kari Matti ett teckenspråksnamn som beskriver Mattis arbetsbörda: med bokstaven M stryker man svetten ur pannan och skakar sedan svetten av fingrarna! ♦

Ingas hälsning

Hej alla läsare av Käselsprödet!

Nu är sommaren här, blommorna blommar och det grönskar i naturen. Ta väl vara på sommaren och kom ihåg att skydda dig från för mycket sol, lagom är bäst.

Nu har du fått en intressant tidning med många sidor att läsa.

Aktivitetscentret för dövblinda i Tammerfors firar 30 års jubileum, ledaren för centret Risto Hoikkanen ger en inblick i verksamheten.

Milla Päiväniemi ordnade ett tillfälle där Näringslivsdelegationens direktör Matti Apunen berättade om åtgärdsprogrammet Finland för alla åldrar. Direktör Apunen var mycket intresserad av den livliga diskussionen som dövblinda förde, han fick också se hjälpmedel i användning. Han blev så väl mottagen att han fick ett teckennamn, bokstaven M i handalfabetet stryks över pannan som om man torkar bort svetten av den tunga arbetsbördan.

Jaakko Evonen har hälsningar från vårmötet 27.-28.4. 2013 som ordna-

des på Onnela Vårdshus i Tusby.

Ari Suutarila och Charlotta Boucht berättar om dövblindarbetet i Etiopien. Vi får följa med hur det startade och fortsatte.

Hörselgranskarna är audionomer numera, audionom Katja Huttula berättar om sitt arbete. Hon tycker att audionom motsvarar bättre arbetsuppgifterna, arbetet är inte endast hörselgranskning.

Jag är på semester från och med 24.6 och är tillbaka den 12.8. jag önskar dig en schön och energigivande sommar!

Inga ♦

Inga Lassfolk-Herler

Föreningen Finlands Dövblinda rf
Distriktssekreterare

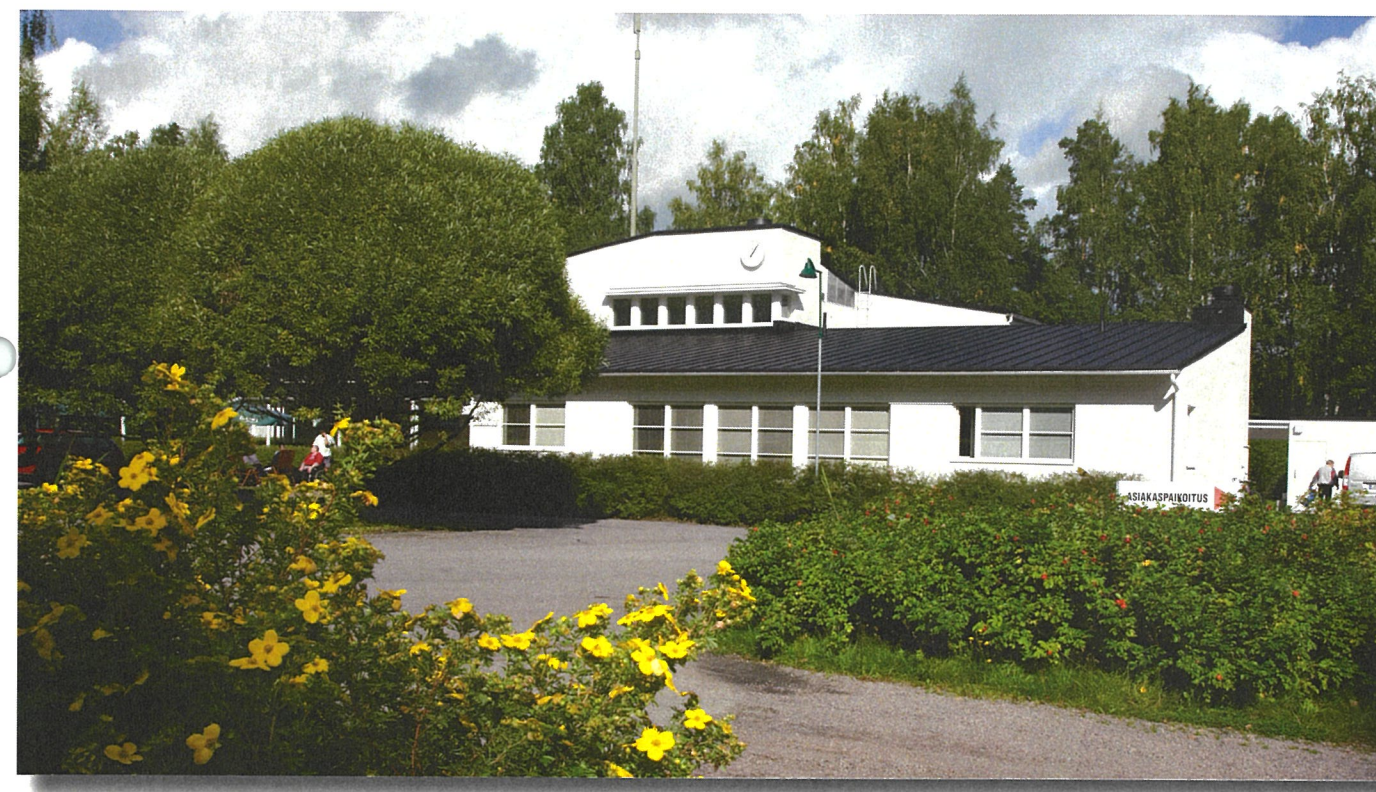
Vasaesplanaden 17, 3. vån

65100 Vasa

tel: 0400 107 302

inga.lasfolk-herler@kuurosokeat.fi

Hälsningar från vårmötet

Onnela Vårdshus i Tusby. Bild: Onnelas arkiv.

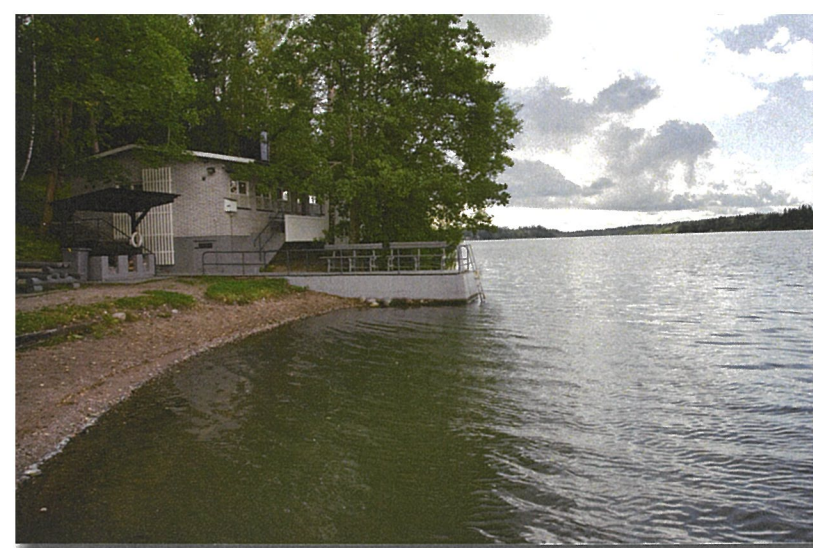
Text: Jaakko Evonen

Föreningen Finlands Dövblinda rf:s stadgeenliga vårmöte hölls 27-28.4.2013. Platsen var Onnela Vårdshus i Tusby.

Mötet öppnades av ordförande Seppo Jurvanen.

Understödsverksamhetens beredningschef, Hilppa Tervonen, från RAY hälsade till mötet. Enligt Ter-

vonen är det viktigt att man kan bestyrka att de bidrag som RAY delar ut är nödvändiga. Därför har RAY tagit i bruk ett uppföljningssystem, genom vilket man följer med vad som utförts med de beviljade understöden i de olika organisationerna. Ny är den belöning som RAY delade ut för första gången i april i år. Förbundet Utvecklingsstörning (Kehitysvammaliitto), Pesäpuu ry och Exit – pois prostituutiosta ry fick motta belöningen.

Bastuviken i Onnela. Bild: Onnelas arkiv.

Tervonen nämnde också online-spelen som är RAY:s senast "landvinning". Detta var något som man länge överlade om på RAY, men till sist fattades ett beslut att gå med i spelandet som sker över nätet.

Tuija Mustonen berättade om insamlingen av hjälpmedel till de dövblinda i Nepal. I Nepal finns ett utbildnings/kurscentrum där de lokala dövblinda får lära sig att använda den vita käppen och där man informerar om olika sätt att kommunicera.

Efter dessa tal inleddes själva mötet. Närvarande var 46 röstberättigade medlemmar, sju av föreningens medarbetare, sju tolkstuderande och tre av Evariantias medarbetare.

Till mötesordförande valdes Esko Jäntti (med undantag för behand-

lingen av den paragraf som gällde bokslutet, den delen av mötet leddes av Martti Avila). Till sekreterare valdes Heikki Majava.

Verksamhetsberättelsen för år 2012 genomgicks och godkändes med några mindre ändringar. Sedan lades bokslutet och revisionsberättelsen fram. Vårmötet beviljade ansvarsfrihet för de för räkenskaper och förvaltning redovisningskyldiga.

Vårmötet röstade om en ny styrelsemedlem för återstoden av året istället för Milla Päiväniemi som blivit anställd inom föreningen. Till ny medlem valdes Pekka Juusola.

Mötet avslutades på lördag kväll och programmet fortsatte på söndagsmorgonen med andra frågor. Administrativa sekreteraren Ritva Laitinen presenterade sig själv och berättade om sig själv och om sitt jobb. Till slut följde en diskussion om önskemål gällande kurser och lägerverksamhet för år 2014 (diskussionen leddes av styrelsemedlem Paula Valminen) samt om det nya målprogrammet för åren 2015–2024 (diskussionen leddes av vice ordförande Tuula Hartikainen). Båda diskussionerna var livliga.

Under möteshelgen ordnades också ett lotteri till förmån för klubben för dövblinda i Helsingfors. ♦

Dövblindarbete i Etiopien

Text: Ari Suutarla Bilder: Charlotta Boucht

För tre år sedan fick Föreningen Finlands Dövblinda rf ta emot en bön om att hjälpa de dövblinda i Etiopien. Det är bra att fokusera på någonting, Finland kan inte hjälpa hela världen.

Varför Etiopien?

Tröskeln rf är en människorättsorganisation för handikappade medborgare. Den utövar utvecklingssamarbete som finansieras av utrikesministeriet. Pengarna som används är finländarnas skatteuron. Projektet som Tröskeln har hand om stöder många handikapporganisationer i Etiopien. En av de organisationer som stöds är den

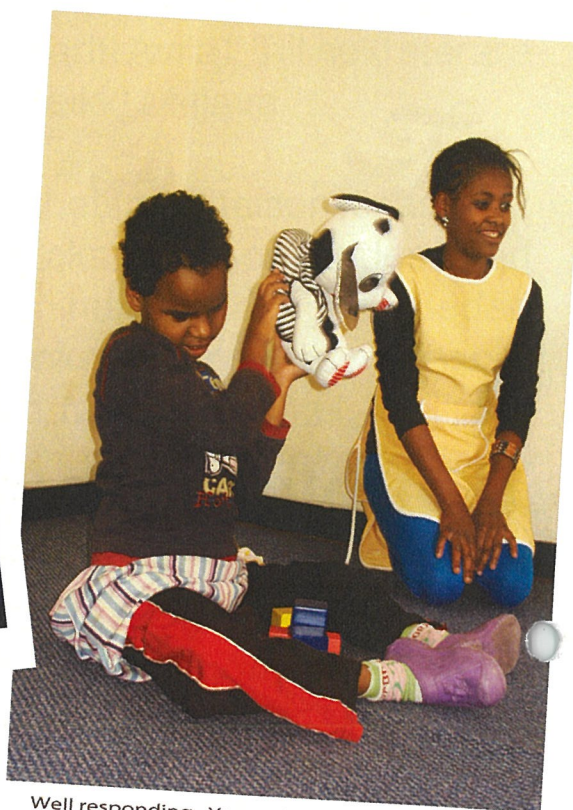
etiopiska dövblindföreningen. Hjälpen till den är en del av en större helhet.

Ordförande för de dövblindas förening är Roman Mesfin, en handlingskraftig dövblind kvinna. Roman var med på Helen Keller-konferensen i Tammerfors år 2005.

I år beviljar Tröskeln ca 44 000 euro till projektet för de dövblinda. Föreningen Finlands Dövblinda rf:s insats är 3 000 euro i året. Styrelsen för Föreningen Finlands Dövblinda rf har tillsatt en kamratstödgrupp som ska följa med det etiopiska projektet. Gruppen består av folk ur den yngre generationen. Projektet avslutas i slutet av år 2013.

ENADR office visit by Deputy Head of the United States Mission to Ethiopia

Well responding, Yeserash with her Teacher

Vad händer i Etiopien?

Etiopiens huvudstad är Addis Abeba. Där ligger ett center för dövblinda småbarn. För tillfället finns där sju barn. En lärare i teckenspråk sköter undervisningen. Föreningens medlemmar har erhållit utbildning i hur organisationen kan användas för att påverka samhället. De dövblinda har tre kamratstödgrupper. Föreningens bil ger skjuts. Bilen har införskaffats med dels finska, dels holländska pengar. Arbetet når nu ca 300 synhørselskadade personer.

Vad är Etiopien för ett land?

Etiopien är ett gammalt land i östra Centralafrika, nära ekvatorn. Huvudstaden är omgiven av svalkande berg och ligger 2 300 meter över havsytan. Landet har 85 miljoner invånare, två tredjedelar av dem är kristna. Till arealen är landet över tre gånger så stort som Finland. Befolkningen är fattig, nationalinkomsten är bara 800 euro i året. ♦

På sida bredvid till vänster: besök av en representant för en amerikansk organisation på de dövblindas center (samma text under bilden på engelska). Ordföranden för den etiopiska dövblindföreningen, Roman Mesfin, är den lilla, solglasögonprydda kvinnan framme i mitten. Till höger: undervisning i centret för dövblinda småbarn, lilla Yeserash reagerar fint på den uppgift som läraren ger.

En dövblind lärare med sin assistent i det etiopiska centret för dövblinda. Koordinatoren för internationella affärer, Tuomas Tuure, från Tröskens rf har bidragit till bildtexterna.

Obs! Förhandsinformation om Hjälpmedelsmässan. Nästa hjälpmedelsmessa hålls i Tammerfors Mäss- och Idrottscentrum 7.-9.11.2013. Föreningen Finlands Dövblinda rf deltar på mässan på avdelning **403**. Skriv in evenemanget i din kalender redan nu!

Audionomen behöver många färdigheter i sitt yrke

En fingerad hörselundersökning. "Patienten" på bilden är hörselcentralens avdelningssekreterare Päivi Ylinen.

Text: Tuija Wetterstrand

Bild: Katja Huttulas arkiv

De som använder en hörapparat kommer kanske ihåg att de varit till en hörselvårdsassistents mottagning. Men när besöker man en audionom? Det är i själva verket fråga om precis samma sak. Hörselvårdsassistent är den gamla yrkesbenämningen för en audionom. Men sjukhusen har fortfarande

olika praxis då det gäller termerna. På del ställen används ännu den gamla benämningen hörselvårdsassistent.

Katja Huttula jobbar under benämningen hörselvårdsassistent på Tammerfors universitetssjukhus, TAYS. Självt önskar hon att benäm-

ningen audionom skulle användas överallt.

– Om man hör ordet hörselvårdsassistent associerar man genast till någon som bara undersöker hörseln. Yrket är dock väldigt mångsidigt, hit hör undersökningar, rehabilitering och handledning. Tekniken utvecklas hela tiden och det gäller att hänga med. Hörapparaterna justeras med datorprogram, olika importörer har olika modeller och program och man måste behärska dem alla väl. Klienterna kommer i alla åldrar – från bebisar till pensionärer.

Det är överraskande svårt för många att godta hörselhjälpmedel, och då behöver audionomen också ha social kompetens.

– En stor bit av mitt jobb är att motivera, uppmuntra och lyssna till människor. Att börja använda en hörapparat är ofta en överraskande svår sak att acceptera för många, oberoende av hur gamla de är. Det är svårt att gå med på att man behöver ett hörselhjälpmedel, men att bära glasögon anses däremot vara hur trendigt som helst.

Audionomer utbildas idag genom specialiserade studier på yrkeshögskolor. Den som söker till audionomutbildning bör ha en sjukskötar- eller hälsoskötarexamen

i bagaget. Katja Huttula hade två examina, hon är sjukskötare med specialisering på psykiatri och hon är teckenspråkstolk.

– När jag studerade till sjukskötare gjorde jag min praktik på Åvik i Hyvinge. Då kunde jag ännu inget teckenspråk alls. Jag blev så intresserad att jag sökte till Åbo för att studera till teckenspråkstolk.

Det fanns en efterfrågan på kombinationen tolk och sjukskötare på Aktivitetscentret i Tammerfors, där Katja, som då hette Lindroos i efternamn, fick jobb. – Först som frilans och sedan som fast anställd.

Sedan hörde Katja om audionomutbildningen och blev genast intresserad. Redan under det att hon studerade jobbade hon vid hörselcentralen på TAYS. För Aktivitetscentret gör hon ännu "ströjobb" som audionom.

– Under rehabiliteringsperioderna intervjuar jag klienter om hur de har det med hörselhjälpmedel och vid behov rekommenderar jag hjälpmedel. Jag ger helt konkreta råd: hur man ska gå tillväga när man tar kontakt med hörselcentralen, hur man putsar öronstycket, hur man byter slang.

Det finns ett konstant behov av audionomer – eftersom befolkningen

åldras växer antalet personer som använder hörapparater hela tiden. Å andra sidan går audionomerna i pension i en allt snabbare takt. Därför är det också märkligt att den nuvarande audionomutbildningen läggs ner år 2014, då finansieringen för den fortbildning som organiseras vid yrkeshögskolor upphör.

– Man måste hitta någon lösning på frågan. Audionomer behövs, och utbildningen måste ordnas på nå-

got sätt. Till exempel i Sverige sker audionomutbildningen på universitetsnivå och är flera år lång.

I Finland har man gjort en framställning till undervisningsministeriet att audionomi i fortsättningen skulle var en studentbaserad yrkeshögskoleexamen. ♦

www.audionomi.fi

Maija-Liisa Lahti lämnar med vemod den sociala rekreationsverksamheten i Björneborg

Text och bild: Tuija Wetterstrand

Maija-Liisa Lahti har lett den sociala rekreationsverksamheten i Björneborg ända från början, från år 1.4.2005. Under senare år har fem personer troget deltagit, i början deltog över tio personer regelbundet. – Döden har skördat en del av deltagarna, säger Maija-Liisa.

I början fungerade distriktssekreteraren som "tillsynsman" då den sociala rekreationsverksamheten ordnades, men ganska snart började Maija-Liisa självständigt ta ansvar för att leda klubben. Under årens lopp har mångahanda utfärder, kurser och konsthantverksgrupper ordnats.

Maija-Liisa Lahti tillsammans med sin personliga assistent, Tuija Vilén. Tuija har ansvarat för den sociala rekreationsverksamheten i Björneborg under våren, men avtalet löper ut i slutet av juni och efter det är den sociala rekreationsverksamhetens öde öppet.

För några år sedan diagnosticerades Maija-Liisa med Parkinsons sjukdom, som framskred så snabbt att hon blev rullstolsbunden och sjukskriven i december förra året. Maija-Liisas personliga assistent, Tuija Vilén, kom till undsättning, och hon har lett den sociala rekreationsverksamheten under våren. Värvet upphör emellertid i juni. Maija-Liisa Lahti berättar att hon inte längre kommer att kunna rehabiliteras så mycket att hon skulle kunna leda verksamheten igen.

- Min sjukledighet fortsätter till slutet av året och efter det blir jag genast pensionerad.

Om hur det går för den sociala re-

kreationsverksamheten i Björneborg meddelas på hösten, först ska man kartlägga kundernas önskemål och behov.

Maija-Liisa lämnar sin uppgift vid gott mod men vemodig till sinnes.

– Jag skulle ha velat fortsätta, men hälsan tillåter det inte. Jag är i alla fall tacksam att jag har fått göra det här jobbet. Jag har berett människor rum att prata och att berätta om sina tankar. Den bästa tacken fick jag av en man som bodde ensam, och som sade att han lärt sig tala på nytt sedan han hade fått komma med i den sociala rekreationsverksamheten. ♦